

CSS3

Krótkie wprowadzenie

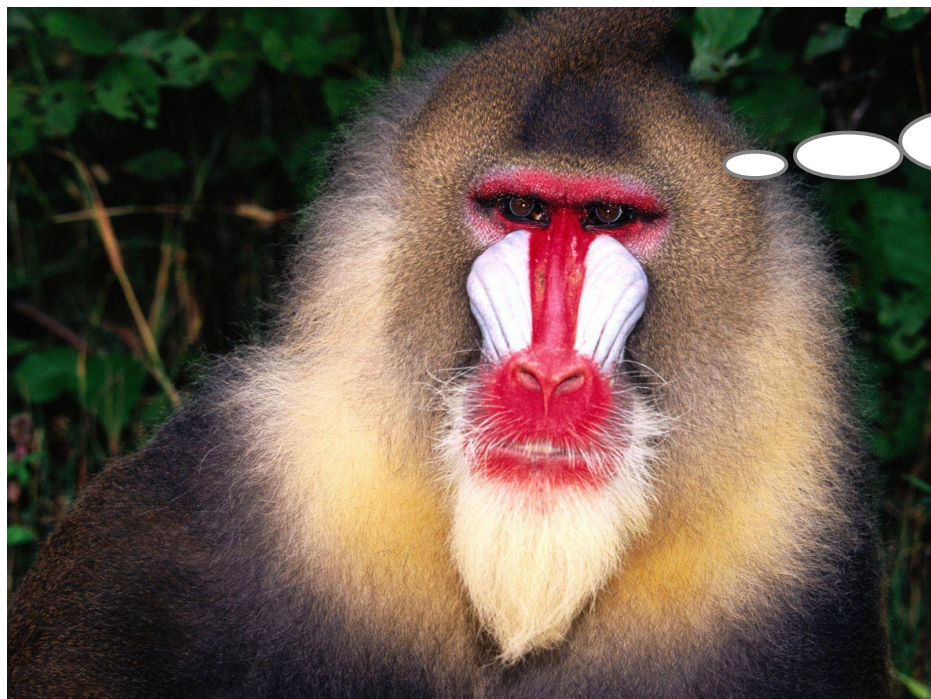
Aleksander Lamża
ZKSB · Instytut Informatyki
Uniwersytet Śląski w Katowicach

aleksander.lamza@us.edu.pl

- Czym jest i do czego służy CSS?
- Reguły = właściwości + wartości
- Dołączanie stylów do dokumentu
- Selektory
- Dziedziczenie i kaskadowość
- Przegląd właściwości CSS

Czym jest i do czego służy CSS?

Żeby się dowiedzieć, czym jest CSS i dlaczego trzeba go znać, najlepiej na własnej skórze odczuć, czym byłby świat bez CSS-a...

Jestem przedstawicielem
Ministerstwa Informatyzacji
Republiki Pawianów.
Szukam kogoś, kto przygotuje
nam stronę.

Nie ma sprawy.
HTML-a nauczyłem się kilkanaście lat temu,
więc spokojnie mogę się tym zająć.

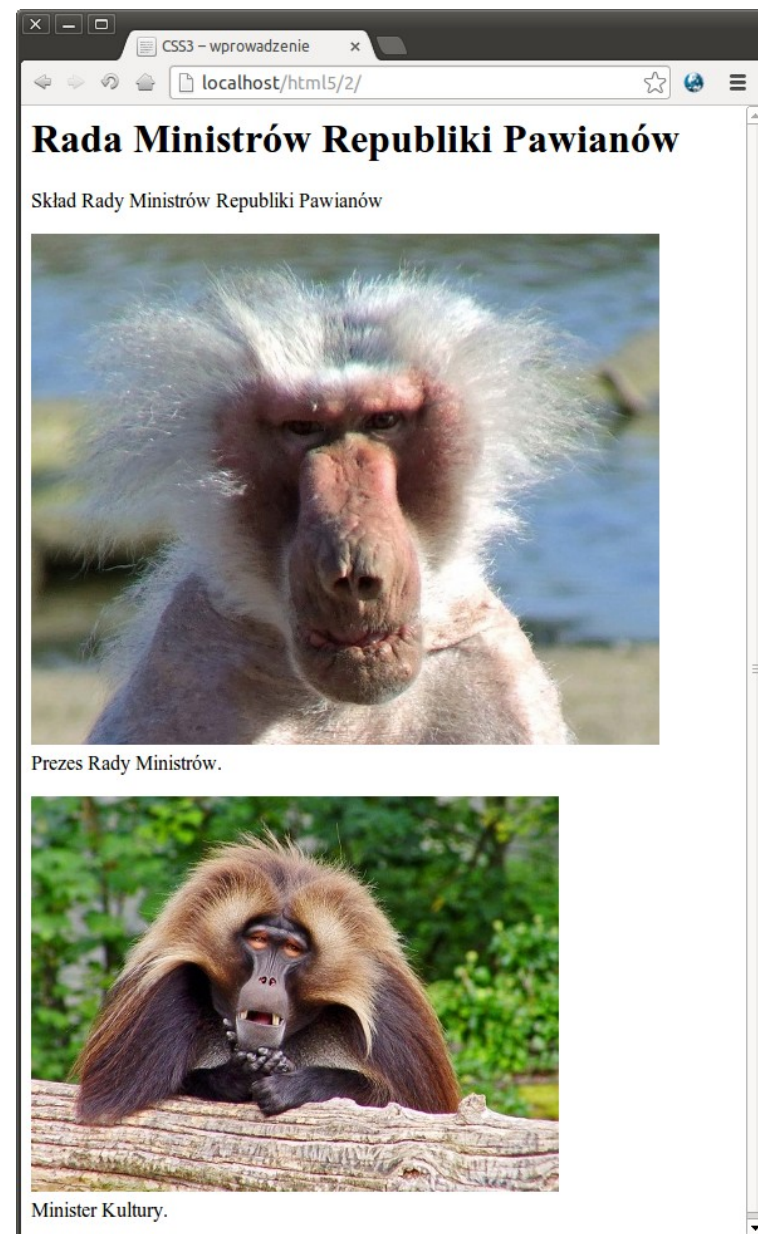

Czym jest i do czego służy CSS?

Przygotowałem już stronę
ze składem Rady Ministrów...

```
<body>
  <h1>Rada Ministrów Republiki Pawianów</h1>
  <p>Skład Rady Ministrów Republiki Pawianów:</p>
  <p>
    <br>Prezes Rady Ministrów
  </p>
  <p>
    <br>Prezes Rady Ministrów
  </p>
</body>
```


Czym jest i do czego służy CSS?

Co to za #*\$%@?!

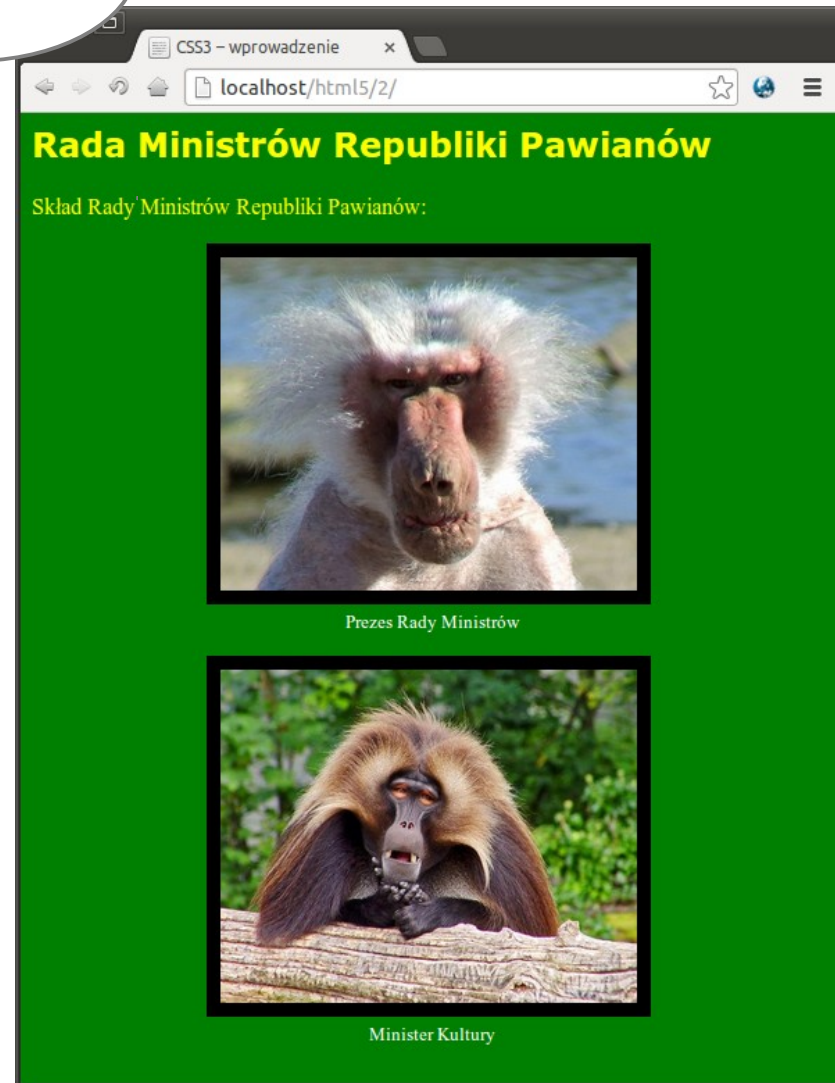
←
Kierownik Pionu Kontroli Jakości
w Ministerstwie Informatyzacji
Republiki Pawianów

Czym jest i do czego służy CSS?

Uff... ale nerwowe te pawiany...
Wystarczyło powiedzieć, że ma wyglądać inaczej
- przecież nie ma problemu.

O gustach się nie dyskutuje... a już zwłaszcza z pawianami ;)

Czym jest i do czego służy CSS?

A jak wygląda kod HTML takiej ślicznej strony?

```
<body bgcolor="green">
  <h1><font color="yellow" size="5" face="Verdana, sans-serif">Rada Ministrów Republiki
Pawianów</font></h1>
  <p><font color="yellow" size="3" face="Times, serif">Skład Rady Ministrów Republiki
Pawianów:</font></p>
  <p align="center">
    <br><font color="white" size="2">Prezes Rady Ministrów</font>
  </p>
  <p align="center">
    <br><font color="white" size="2">Minister Kultury</font>
  </p>
</body>
```


W początkach HTML-a wygląd dokumentu definiowało się w kodzie za pomocą specjalnych elementów i atrybutów.

Ciekawe czy ten kod się spodoba Kierownikowi Pionu Jakości...

Czym jest i do czego służy CSS?

Co to za #*\$%#@?!

Czym jest i do czego służy CSS?

Dlaczego ten kod jest zły?

- Informacje o wyglądzie są **wymieszane** z treścią

```
<h1><font color="yellow" size="5" face="Verdana, sans-serif">Rada  
Ministrów Republiki Pawianów</font></h1>
```

- Jeżeli trzeba będzie wprowadzić zmiany w wyglądzie, trzeba przejrzeć **cały dokument** i wprowadzić te same zmiany w **wielu miejscach**

```
<p align="center">  
  <br><font color="white" size="23">Prezes Rady Ministrów</font>  
</p>  
<p align="center">  
  <br><font color="white" size="23">Minister Kultury</font>  
</p>  
...
```

Jeżeli witryna ma więcej stron (a zwykle tak jest), zmiany trzeba będzie wprowadzić **we wszystkich** dokumentach.

- Uniemożliwia **zróżnicowanie wyglądu** w zależności od medium (ekran monitora, wydruk, mały ekran smartfona itp.)

Czym jest i do czego służy CSS?

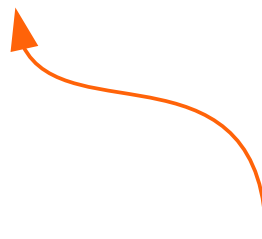
Co zrobić, żeby było dobrze?

Kod **HTML** powinien zawierać tylko to,
co jest związane z **zawartością (treścią) dokumentu**.

Wszystko to, co jest związane w **wyglądem (prezentacją)**,
musi trafić gdzieś indziej.

Gdzie?

Do **arkusza stylów**.

CSS (Cascading Style Sheet)

Czym jest i jak wygląda CSS?

CSS jest językiem służącym do opisu prezentacji (wyglądu) dokumentu.

Pierwsza oficjalna rekomendacja W3C dla języka CSS (CSS level 1) została opublikowana w 1996 roku.

Kilka luźnych uwag na temat CSS:

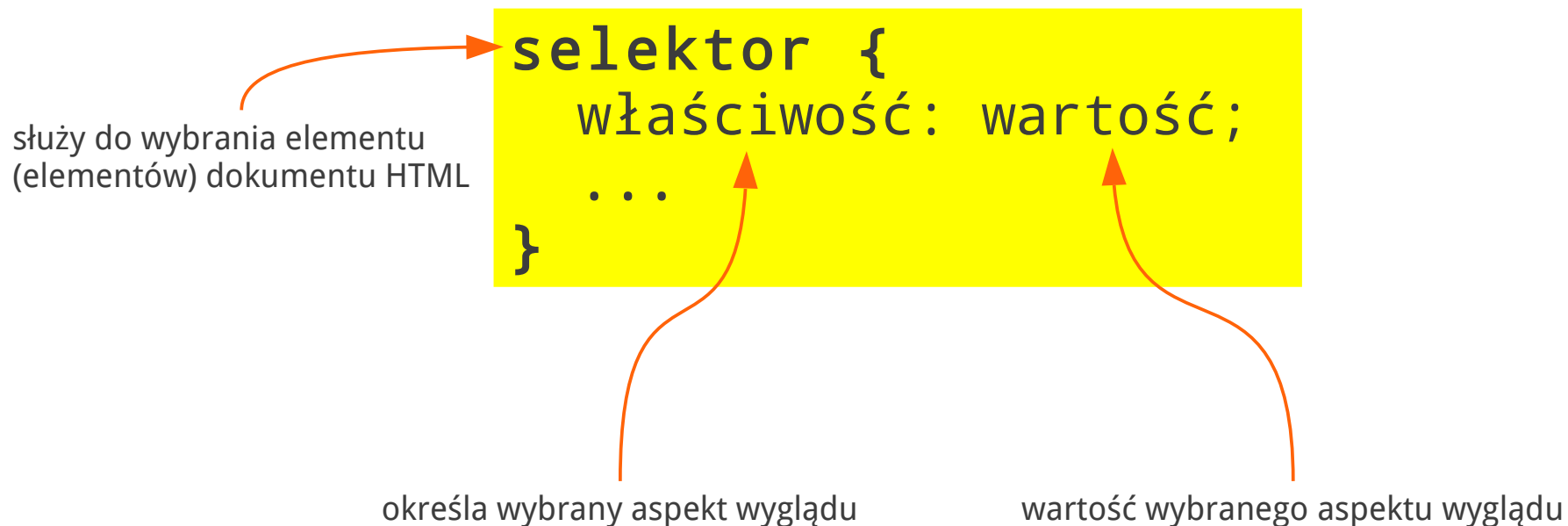
Arkusz stylów składa się z zestawu reguł opisujących wygląd elementów dokumentu.

Arkusz stylów można umieścić w dokumencie HTML lub osobnym pliku.

Reguły stylów można również przypisać do dowolnego elementu HTML (służy do tego atrybut `style`).

Reguły = właściwości + wartości

Podstawą CSS-a są **reguły** stylów

HTML

```
<h1>Rada Ministrów Republiki Pawianów</h1>
```

CSS

```
h1 {  
    color: yellow;  
    font-size: 1.8em;  
    font-family: Verdana, sans-serif;  
}
```

Dołączanie stylów do dokumentu HTML

Style można dołączyć na kilka sposobów

```
<p style="...reguły...">...</p>
```

Reguły można zastosować bezpośrednio do wybranego elementu znajdującego się w dokumencie. W tym przypadku nie używa się selektora.

```
<head>  
  <style>  
    ...reguły...  
  </style>  
</head>
```

Arkusz stylów można umieścić w sekcji head dokumentu. Użycie selektorów jest konieczne.

```
<head>  
  <link rel="stylesheet" href="style.css">  
</head>
```

Arkusz stylów można umieścić w osobnym pliku (.css) i dołączyć do dokumentu.

Selektory służą do wybrania pożądaných elementów dokumentu

Selektory elementów

*	←	wszystkie elementy
E	←	element typu E
E F	←	element F będący potomkiem elementu E
	↕ ?	
E > F	←	element F będący dzieckiem elementu E
E + F	←	element F poprzedzany (bezpośrednio) przez element E
E ~ F	←	element F poprzedzany przez element E

Przykłady

```
p {...}  
ol li {...}  
ol > li {...}
```


Selektory atrybutów

E[a]

← element z ustawionym atrybutem a

E[a="w"]

← element z atrybutem a ustawionym na wartość w

E[a~="w"]

← element, w którym atrybut a zawiera wartość w
(dotyczy listy wartości oddzielonych przecinkami)

E[lang|="w"]

← element, w którym wartość atrybutu lang rozpoczyna się od w

E[a^="w"]

← element, w którym wartość atrybutu a rozpoczyna się od w

E[a\$="w"]

← element, w którym wartość atrybutu a kończy się na w

E[a*="w"]

← element, w którym wartość atrybutu a zawiera w

Dwa szczególne selektory

Selektor klasy

E.klasa

to samo co `E[class~="klasa"]`

Selektor identyfikatora

E#id

to samo co `E[class="id"]`

Selektory pseudoelementów

E:first-line

pierwszy wiersz tekstu w elemencie E

E:first-letter

pierwsza litera tekstu w elemencie E

E:before

wstawia zawartość właściwości content przed zawartością elementu E

E:after

wstawia zawartość właściwości content po zawartości elementu E

Wybrane selektory pseudoklas

E:link
E:hover
E:visited

E:enabled
E:disabled

E:checked

E:nth-child(n)
E:nth-last-child(n)

E:nth-of-type(n)
E:nth-last-of-type(n)

E:first-child
E:last-child
E:only-child

E:not(selektor)

Wracamy do pawianów

HTML

```
<body>
  <h1>Rada Ministrów Republiki Pawianów</h1>
  <p>Skład Rady Ministrów Republiki
Pawianów:</p>
  <p class="image">
    <br>Prezes Rady Ministrów
  </p>
  <p class="image">
    <br>Prezes Rady Ministrów
  </p>
</body>
```

Dokument HTML jest przejrzysty
(zawiera tylko treść).
Akapitom zawierającym rysunki została przypisana
klasa „image”, aby je odróżnić od zwykłych akapitów.

(Uwaga: w tym przypadku lepiej byłoby zastosować nowe
elementy figure i figcaption.)

CSS

```
body {
  background-color: green;
}

h1 {
  color: yellow;
  font-size: 1.8em;
  font-family: Verdana, sans-serif;
}

p {
  color: yellow;
  font-size: 1em;
  font-family: Verdana, sans-serif;
}

p.image {
  color: white;
  font-size: 0.8em;
  font-family: Times, serif;
  text-align: center;
}

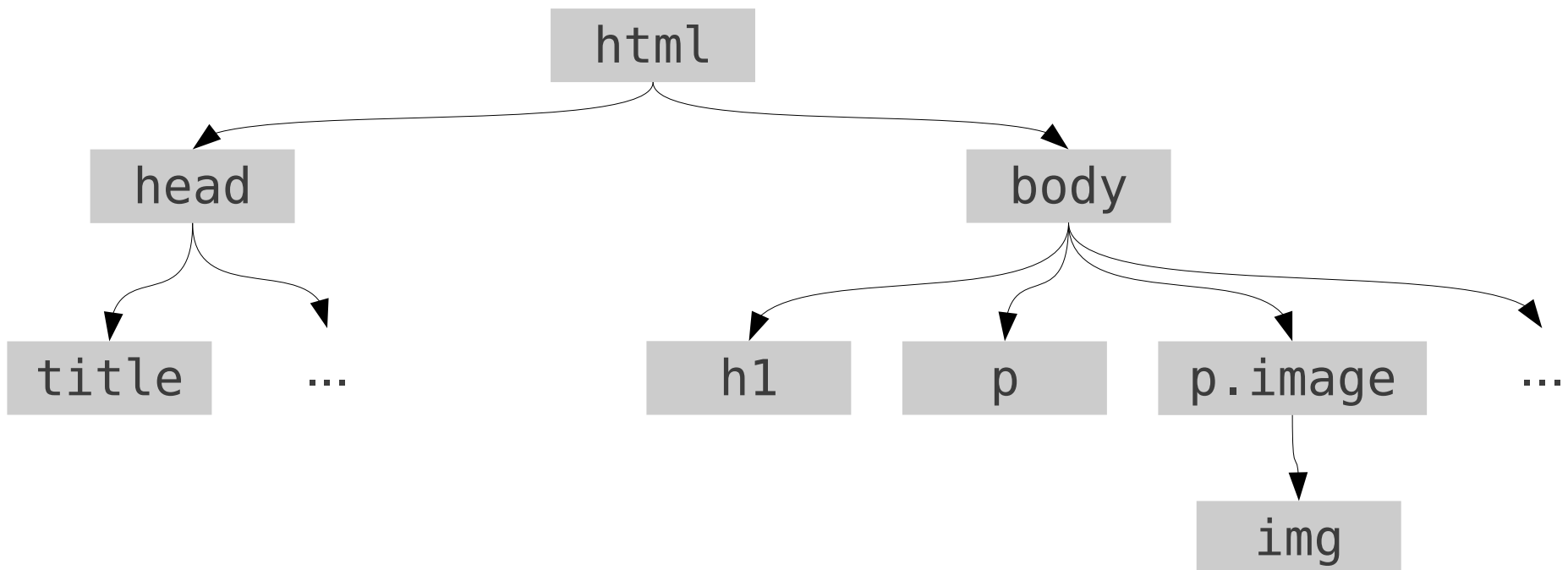
img {
  width: 300px;
  border: 10px solid black;
}
```

Wszystko co jest związane z wyglądem
trafiło w jedno miejsce.

Dziedziczenie i kaskadowość

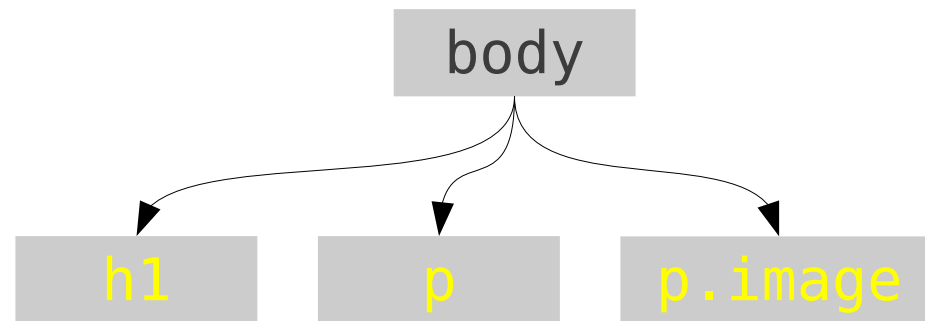
Style zdefiniowane dla danego elementu są
dziedziczone
przez elementy potomne.

Strukturę naszej strony można przedstawić w taki sposób:

Dziedziczenie i kaskadowość

Skupmy się na ciele dokumentu oraz ustawieniach **koloru i kroju pisma**

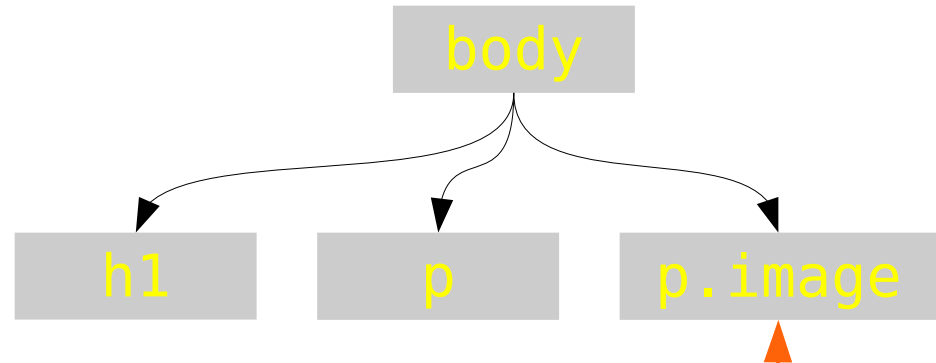


```
body {  
  background-color: green;  
}  
  
h1 {  
  color: yellow;  
  font-size: 1.8em;  
  font-family: Verdana, sans-serif;  
}  
  
p {  
  color: yellow;  
  font-size: 1em;  
  font-family: Verdana, sans-serif;  
}  
  
...
```

Reguły są jednakowe, więc można je przerzucić do nadrzędnego elementu, czyli body.

Dziedziczenie i kaskadowość

```
body {  
  background-color: green;  
  color: yellow;  
  font-family: Verdana, sans-serif;  
}  
  
h1 {  
  color: yellow;  
  font-size: 1.8em;  
  font-family: Verdana, sans-serif;  
}  
  
p {  
  color: yellow;  
  font-size: 1em;  
  font-family: Verdana, sans-serif;  
}
```


No dobrze, a co z elementem `p.image`?
Przecież ma być biały, a nie żółty...

Dziedziczenie i kaskadowość

Dziedziczenie nieodłącznie wiąże się z **przesłanianiem** (override), czyli nadpisywaniem wartości właściwości stylów z wyższych poziomów.

Sprawa się komplikuje, ponieważ do danego elementu dokumentu można zastosować wiele definicji stylów.

HTML

```
...  
<p class="important" style="background-color: red;">UWAGA!</p>  
...
```

Definicje stylów z elementu <style>

```
<head>  
...  
<style>  
  p {  
    color: white;  
  }  
  
  .important {  
    background-color: yellow;  
  }  
</style>  
</head>
```

Zewnętrzny plik CSS

```
p {  
  color: black;  
}
```

Jak będzie wyglądał napis „UWAGA!”

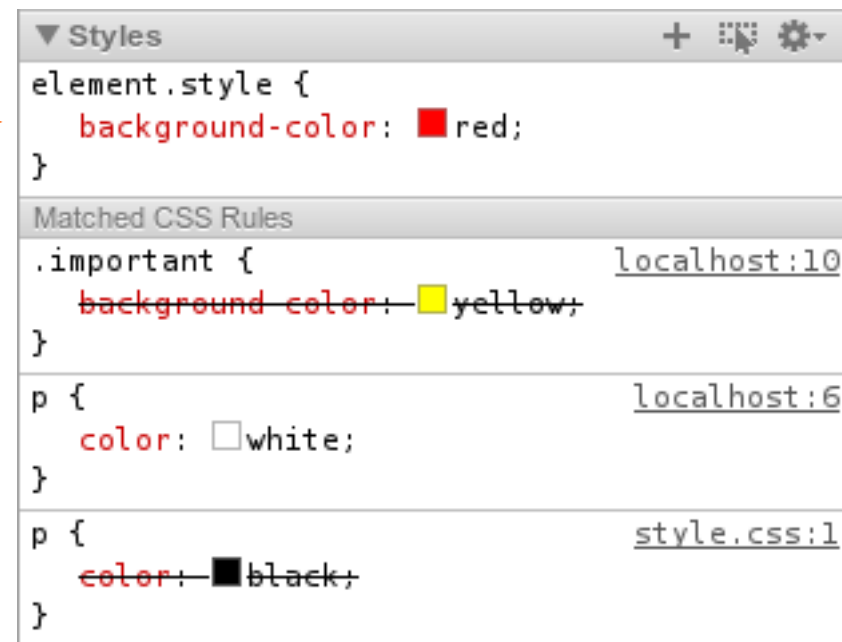

UWAGA!

Styl „inline” (atrybut style)

Arkusz stylów w sekcji head
(element <style>)

Zewnętrzny arkusz stylów

„Narzędzia dla programistów” w przeglądarce Chrome

Dziedziczenie i kaskadowość

W naszym przykładzie, dzięki przesłanianiu, akapit `p.image` będzie taki jak trzeba (biały i mniejszy).

Reguły z `p.image` przesłaniają reguły z `body`.

```
body {  
  background-color: green;  
  color: yellow;  
  font-family: Verdana, sans-serif;  
}  
  
h1 {  
  font-size: 1.8em;  
}  
  
p {  
  font-size: 1em;  
}  
  
p.image {  
  color: white;  
  font-family: Times, serif;  
  font-size: 0.8em;  
  text-align: center;  
}
```

Reguła z `p.image` przesłania regułę z `p`.

Dziedziczenie i kaskadowość

Kaskadowość polega na „przepływaniu” i przesłanianiu definicji stylów **od bardziej ogólnych** (o niższej wadze) **do bardziej szczegółowych** (o wyższej wadze).

bardziej ogólne

domyślne ustawienia przeglądarki

zewnętrzny arkusz stylów (dołączony za pomocą elementu `link`)

osadzony arkusz stylów (wstawiony za pomocą elementu `style`)

definicje „inline” (dodane do elementu za pomocą atrybutu `style`)

bardziej szczegółowe

reguły oznaczone jako `!important`

Poszczególne źródła stylów mają określoną „specyficzność” (specificity).

Dziedziczenie i kaskadowość

Wybrane reguły można oznaczyć jako `!important`, dzięki czemu blokuje się ich przesłanianie.

```
p {  
  color: white !important;  
}  
  
...  
  
<p style="color: red;">Jakiś tekst</p>
```


Tekst zostanie wyświetlony na biało

Przegląd właściwości CSS

Pełną listę właściwości CSS można znaleźć na stronie
<http://www.w3schools.com/cssref/default.asp>

CSS Property Groups

- [Animation](#)
- [Background](#)
- [Border and outline](#)
- [Box](#)
- [Color](#)
- [Content Paged Media](#)
- [Dimension](#)
- [Flexible Box](#)
- [Font](#)
- [Generated content](#)
- [Grid](#)
- [Hyperlink](#)
- [Linebox](#)
- [List](#)
- [Margin](#)
- [Marquee](#)
- [Multi-column](#)
- [Padding](#)
- [Paged Media](#)
- [Positioning](#)
- [Print](#)
- [Ruby](#)
- [Speech](#)
- [Table](#)
- [Text](#)
- [2D/3D Transform](#)
- [Transition](#)
- [User-interface](#)

Inne ciekawe miejsca:

<http://www.css3files.com/>

<http://www.css3.info/>

CSS3, please!

This element will receive instant changes as you edit the CSS rules on the left. Enjoy!

<http://css3please.com/>